

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Τεύχος LXXVIII, Δευτέρα 16 Νοεμβρίου 2009.

Συντακτική Ομάδα:

**Αλεξοπούλου Χριστίνα
Βλαστάρης Γιάννης
Δρακάτου Ντίνα
Καλογρίδης Γιάννης
Καρακατσάνη Φαίη
Κούκη Αναστασία
Κούρου Ιφιγένεια
Ταγκαλάκη Ειρήνη
Παναγιωτίδου Ράνια
Παπασουλιώτη Εύα
Χαλκιαδάκη Ασπασία**

Συντονιστής:

Δρ. Κωνσταντίνος Φίλης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

- ✓ *Το ετήσιο διάγγελμα του πρόεδρου Medvedev προς τον ρωσικό λαό: Κράτος και κοινωνία αντιμέτωποι με τις σύγχρονες προκλήσεις.*
- ✓ *Προειδοποιήσεις Putin για το φυσικό αέριο: Ρωσία, Ουκρανία και Ευρώπη βρίσκονται ενώπιον μιας νέας ενεργειακής κρίσης;*
- ✓ *Σε εξέλιξη η Σύνοδος Κορυφής του «Φόρουμ Οικονομικής συνεργασίας Ασίας-Ειρηνικού» (APEC): Στο επίκεντρο η οικονομία και το περιβάλλον.*
- ✓ *Εξελίξεις στις οικονομίες Κίνας – Ρωσίας: Σύγκλιση των «γιγάντων» της Ευρασίας;*
- ✓ *Ματιές στην Επικαιρότητα.*

Το ετήσιο διάγγελμα του πρόεδρου Medvedev προς τον ρωσικό λαό: Κράτος και κοινωνία αντιμέτωποι με τις σύγχρονες προκλήσεις

Μεγάλο ενδιαφέρον είχε το καθιερωμένο ετήσιο διάγγελμα του Ρώσου πρόεδρου, Dmitry Medvedev προς τον ρωσικό λαό. Ενώπιον της ρωσικής βουλής και πλήθους κυβερνητικών αξιωματούχων ο Medvedev αναφέρθηκε εκτενώς στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η χώρα του κατά το τελευταίο διάστημα, ενώ έδωσε ιδιαίτερη έμφαση στην οικονομία, τη διαφθορά της δημόσια διοίκησης, την τρομοκρατία στην περιοχή του Βόρειου Καυκάσου και την εξωτερική πολιτική, ενώ ανακοινώσε και την εφαρμογή ενός προγράμματος επανεξοπλισμού και ενίσχυσης των ρώσικων ενόπλων δυνάμεων.

Καταρχήν, ο πρόεδρος Medvedev έκανε αναφορά στο παρελθόν της χώρας του, αντιπαραβάλλοντάς το με την τρέχουσα κατάσταση. Ο ίδιος είχε και σε άλλες περιπτώσεις αναφερθεί στη σοβιετική κληρονομιά της χώρας του και γι' αυτό δεν προκάλεσε καμία έκπληξη η ρήση του ότι «Το κύρος της πατρίδας και η εθνική ευημερία δεν μπορούν επ' αόριστον να επαφίενται στα επιτεύγματα του παρελθόντος». Είναι δεδηλωμένη, άλλωστε, η θέλησή του να προχωρήσει πέρα από αυτό και να επιδιώξει τον εκσυγχρονισμό της ρωσικής οικονομίας, η όποια στηρίζεται υπερβολικά, κατά την άποψή του, στις πρώτες ύλες. Όπως τόνισε, οι φυσικοί πόροι επέτρεψαν μεν στη χώρα να μην καταρρεύσει τα πρώτα δύσκολα χρόνια της ρωσικής μεταπολίτευσης, αλλά πλέον για να γίνει εύρωστη η ρωσική οικονομία πρέπει να αλλάξει προσανατολισμό και να στραφεί στις νέες τεχνολογίες που εξυπηρετούν τους πολίτες. Πρέπει λοιπόν να γίνουν «έξυπνες» επενδύσεις σε νέες βιομηχανικές τεχνολογίες, καθώς και να προχωρήσει η ανεξάρτηση από τους ενεργειακούς πόρους.

Επίσης, ο Ρώσος ηγέτης χαρακτήρισε «υπ' αριθμόν ένα πρόβλημα» της Ρωσίας την εκρηκτική κατάσταση που επικρατεί στο Βόρειο Καύκασο, την Τσετσενία και την Ινγκουσετία, προαναγγέλλοντας έτσι νέους αγώνες κατά της ισλαμικής τρομοκρατίας και των αποσχιστικών κινήματων της περιοχής. Έπειτα από δύο αιματηρότατους πολέμους, ο δεύτερος εκ των οποίων έθεσε τελικά την Τσετσενία ξανά υπό ρωσικό έλεγχο, η σταθερότητα στην περιοχή δεν έχει επέλθει ακόμη, ενώ παρατηρείται έξαρση και ριζοσπαστικοποίηση του ισλαμικού κινήματος με πιθανότητες σύνδεσης με την διεθνή ισλαμική τρομοκρατία. Ο Ρώσος πρόεδρος επέρριψε ευθύνες για την κατάσταση και στη διαφθορά των τοπικών αξιωματούχων, αλλά και στη φτώχεια της περιοχής υποσχόμενος γενναιόδωρη οικονομική βοήθεια. Κάλεσε, επίσης, όλους τους εμπλεκόμενους φορείς σε συστράτευση για πλήρη αναμόρφωση της τοπικής κοινωνίας από τη βάση.

Παίρνοντας αφορμή από τον αγώνα κατά της τρομοκρατίας ο Medvedev υποσχέθηκε τον εφοδιασμό του ρώσικου στρατού με 30 νέους βαλλιστικούς πύραυλους, 3 νέα πυρηνικά υποβρύχια και πλήθος άλλων σύγχρονων μέσων, όπως τεθωρακισμένα, αεροπλάνα και πύραυλους Ισκαντέρ. Επίσης, τόνισε την ανάγκη για μια νέα συνθήκη

για την ευρωπαϊκή ασφάλεια, επισημαίνοντας ότι ο πόλεμος με τη Γεωργία το καλοκαίρι του 2008 θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί εάν περιοριζόταν η επιθετικότητα της Γεωργίας ενάντια στη Νότια Οσσετία.

Ωστόσο, ο D. Medvedev διαφοροποιήθηκε σε πολλά σημεία από τον προκατόχο του, Vladimir Putin, ο οποίος κατά την διάρκεια του διαγγέλματος καθόταν στην πρώτη σειρά των καθισμάτων. Ο απέφυγε να κατηγορήσει ευθέως τις ΗΠΑ για τα προβλήματα της Ρωσίας, κάτι που ήταν προσφιλές παλιότερα, ενώ σε σχέση με τις τεράστιες κρατικές επιχειρήσεις, οι οποίες γιγαντώθηκαν επί προεδρίας Putin, και που δραστηριοποιούνται στο χώρο της ενεργείας, των εξοπλισμών, της πυρηνικής τεχνολογίας και της νανοτεχνολογίας, είπε ότι θα έρθει η εποχή που θα πάνσουν να χρειάζονται και επομένως θα μετατραπούν σε εμπορικές επιχειρήσεις και θα μειωθεί ο κρατικός έλεγχος στην οικονομία –που σήμερα ανέρχεται σε πάνω από 40 %– στα πλαίσια μιας διαδικασίας με ορίζοντα το 2012.

Υποσχέθηκε, ακόμη, να εκδημοκρατίσει τους τοπικούς θεσμούς και τις τοπικές κοινωνίες. Κάνοντας έκδηλες τις δημοκρατικές αντιλήψεις του, υποσχέθηκε την κατάργηση του νομού που προβλέπει τη συγκέντρωση υπογράφων για τη συμμετοχή κόμματων στις εκλογές. Παράλληλα, όμως, προειδοποίησε τους αντίπαλους του να μη χρησιμοποιήσουν το πρόσχημα της δημοκρατίας για να βυθίσουν τη χώρα στο χάος και να αποδυναμώσουν το νόμο και την τάξη, καθώς κάθε πιθανή τέτοια προσπάθεια «θα αποκρουστεί», όπως χαρακτηριστικά ανέφερε.

Τέλος, διακήρυξε τη θέληση του να κάνει πιο εύκολες τις διαδικασίες για έκδοση βίζας για όσους ξένους το επιθυμούν να επισκεφθούν και να ζήσουν στη Ρωσία, αναφερόμενος στη χρησιμότητα του ανθρώπινου δυναμικού για τη δημογραφικά αιμάσσουσα Ρωσία. Προχωρώντας ακόμη πιο πέρα εξέφρασε την επιθυμία να μετατραπεί η ρωσική κοινωνία σε μια κοινωνία ευφών, ελεύθερων και υπεύθυνων πολιτών που θα αντικαταστήσει την αρχαϊκή, όπως τη χαρακτήρισε, κοινωνία στην οποία οι ηγέτες αποφασίζουν για όλα τα θέματα. Κατά τα άλλα, αναφέρθηκε σε εξειδικευμένα ζητήματα της λειτουργίας του κράτους, συνιστώντας, μεταξύ άλλων, τη μείωση των ωρολογιακών ζωνών της Ρωσίας (από τις 11 που είναι σήμερα), με σκοπό να καταστεί αποτελεσματικότερη η δημόσια διοίκηση.

Ήταν το δεύτερο διάγγελμα του Medvedev και έτυχε, γενικά, καλής υποδοχής από τον πολιτικό χώρο της Ρωσίας, ακόμη και από την αντιπολίτευση. Το κομμουνιστικό κόμμα ανέφερε ότι αποτελεί μια καλή καταγραφή της πραγματικότητας και ένα σύνολο απλών υποσχέσεων, ενώ θετική ήταν και η αντίδραση του εθνικιστή Vladimir Zhirinovsky που άλλωστε στηρίζει το κυβερνητικό κόμμα της «Ενωμένης Ρωσίας». Οι υπόλοιπες πολιτικές δυνάμεις ήταν πιο επιφυλακτικές επισημαίνοντας ότι το διάγγελμα ήταν στη σωστή κατεύθυνση, αλλά παρέλειπε κρίσιμα στοιχεία, όπως είναι η εκτεταμένη διαφθορά στη δικαιοσύνη.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Είναι γεγονός ότι ο D. Medvedev επιβεβαιώνει το εκσυγχρονιστικό του προφίλ με τις δηλώσεις του αυτές. Η βούλησή του για ριζικές αλλαγές στην κοινωνία και την πολιτική σκηνή είναι ιδιαίτερα εμφανής, αλλά παρόλα αυτά δεν επιθυμεί να παρασυρθεί σε σπασμωδικές και λανθασμένες επιλογές, όπως ο Mikhail Gorbachev, ο οποίος είχε επιχειρήσει ριζική ανατροπή της πολιτικής και κοινωνικής κατάστασης της Σοβιετικής Ένωσης με ένα μεγαλεπήβολο σχέδιο μεταρρυθμίσεων αμφίβολης, ωστόσο, αποτελεσματικότητας. Προτιμά, λοιπόν, μια πιο αργή και προσεκτική διαδικασία. Ωστόσο, ακόμη και σε αυτήν την περίπτωση οι προκλήσεις θα είναι σημαντικές. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρθηκε από αναλυτές, ο Medvedev επιθυμεί αλλαγές, χωρίς όμως να «δείχνει» το δρόμο προς αυτές. Κάθε προσπάθεια μεταρρυθμίσεων θα έρχεται πάντα αντιμέτωπη με τη νοοτροπία και τις ιδιαιτερότητες του ρώσικου λαού, κάτι που δε φαίνεται να λαμβάνει επαρκώς υπόψη του ο πρόεδρος της Ρωσίας. Συνεπώς, η μεγαλύτερη πρόκληση για τον τρίτο πρόεδρο της Ρωσίας είναι να συγκρουστεί με αυτές τις εδραιωμένες αντιλήψεις και να προσπαθήσει να τις μεταβάλλει, έργο διόλου εύκολο. Αυτό φυσικά προϋποθέτει μεγάλες αλλαγές στην παιδεία, αλλά και ευρύτερα στην κοινωνία. Το ζήτημα για εκείνον είναι να εμπεδώσει την επιρροή του στη ρωσική κοινωνία και παράλληλα να διδαχτεί από τα λάθη του παρελθόντος, επιχειρώντας να χαράξει το δρόμο της Ρωσίας στον εικοστό πρώτο αιώνα.

Προειδοποιήσεις Putin για το φυσικό αέριο: Ρωσία, Ουκρανία και Ευρώπη βρίσκονται ενώπιον μιας νέας ενεργειακής κρίσης;

Αντιμέτωποι με την πιθανότητα μίας ακόμη «φιλονικίας» μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας στο ζήτημα του φυσικού αερίου ήρθαν και πάλι οι Ευρωπαίοι έπειτα από την προειδοποίηση του Ρώσου πρωθυπουργού Vladimir Putin, την Τετάρτη 11 Νοεμβρίου, για τερματισμό της παροχής φυσικού αερίου στην Ουκρανία, σε περίπτωση που η τελευταία δεν καταβάλει το κόστος του αερίου που χρησιμοποίησε.

Πράγματι, ο Putin έκανε σαφές ότι για όσο διάστημα οι εμπορικοί εταίροι της Μόσχας πληρώνουν για το φυσικό αέριο το οποίο καταναλώνουν, θα λαμβάνουν την ποσότητα που τους αναλογεί, εάν όμως αυτό δε συμβαίνει, τότε δε θα λαμβάνουν τίποτε. Άφησε μάλιστα αιχμές αναφορικά με τη συμπεριφορά του Κιέβου, υπογραμμίζοντας πως οι Ουκρανοί στην περίπτωση αυτή ενδέχεται να χρησιμοποιήσουν αέριο το οποίο προορίζεται για την Ευρώπη, με σκοπό την κάλυψη δικών τους αναγκών, κάτι για το οποίο η Μόσχα έχει κατηγορήσει το Κίεβο και στο παρελθόν. Σύμφωνα με το Ρώσο πρωθυπουργό, κάτι τέτοιο θα προκαλέσει τη μείωση παροχής αερίου που διέρχεται από το ουκρανικό έδαφος –όπως, δηλαδή, συνέβη τον

περασμένο Ιανουάριο. Μια τέτοια ρωσική κίνηση θα έχει σαν συνέπεια τη μετάθεση της ευθύνης για τα προβλήματα διακίνησης του προϊόντος στην Ουκρανία.

Λίγες ημέρες πριν, τη Δευτέρα 9 Νοεμβρίου, η ρωσική εταιρεία Gazprom είχε επιβεβαιώσει ότι η Ουκρανία αποπλήρωσε το ποσό για το φυσικό αέριο το οποίο προμηθεύτηκε κατά τον μήνα Οκτώβριο. Η Ουκρανία, όμως, αντιμετώπισε σοβαρές δυσκολίες για τη συγκέντρωση των 500 εκατομμυρίων δολαρίων που απαιτούντο για τη δόση αυτή, όπως παραδέχθηκε η πρωθυπουργός της χώρας Yulia Timoshenko. Εντούτοις, έπειτα από την κρίση του Ιανουαρίου που άφησε πολλές ευρωπαϊκές χώρες χωρίς ρωσικό αέριο εν τω μέσω του χειμώνα, η Ουκρανία έχει διευθετήσει όλους τους λογαριασμούς της στην ώρα τους, παρά την βαθειά χρηματοπιστωτική και οικονομική ύφεση.

Η Yulia Timoshenko απαντώντας στην αυστηρή ρητορική του Ρώσου ομολόγου της, διαβεβαίωσε ότι το Κίεβο είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του για την πληρωμή του ρωσικού φυσικού αερίου και να το παραδώσει στην Ευρώπη χωρίς προβλήματα. Παρά τις πιέσεις των τελευταίων εβδομάδων, η Μόσχα έχει συμφωνήσει να παραιτηθεί του δικαιώματος απαίτησης καταβολής προστίμων από την Ουκρανία, εξαιτίας της μείωσης των αγορών φυσικού αερίου, δικαίωμα που προκύπτει από τη σύμβαση που υπέγραψαν τα δύο μέρη έπειτα από την κρίση, στις 19 Ιανουαρίου, σύμφωνα με την οποία, επίσης, η Ουκρανία δεσμεύεται επιπλέον για την αγορά 31,667 δις κυβικών μέτρων αερίου, ενώ έχουν αγοραστεί ήδη 19 δις κυβικά μέτρα. Ωστόσο, αυτή ακριβώς η παραίτηση θα επιτρέψει στην Ουκρανία να συνεχίσει να πληρώνει.

Ο Ρώσος πρωθυπουργός υπογράμμισε, επιπλέον, ότι γνωρίζει πως η Ουκρανία διαθέτει τα χρήματα για την πληρωμή του αερίου, επικαλούμενος σχετική βεβαίωση από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), εντοπίζει όμως το πρόβλημα σε εσωτερικά πολιτικά συμφέροντα, που δημιουργούνται από την προεκλογική εκστρατεία, η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη στην Ουκρανία, ενόψει των προεδρικών εκλογών της 17^{ης} Ιανουαρίου, με την πρωθυπουργό και τον πρόεδρο να βρίσκονται σε διαφορετικά στρατόπεδα. Την άποψη αυτή είχε εκφράσει νωρίτερα και ο πρόεδρος Dmitri Medvedev.

Για το ζήτημα αυτό, η Yulia Timoshenko δήλωσε ότι η Ουκρανία σχεδιάζει να χρησιμοποιήσει τα χρήματα που προέρχονται από δάνειο του ΔΝΤ –που φτάνει τα 16,4 δις δολάρια και καταβάλλεται στη χώρα με δόσεις– για να πληρώσει το ρωσικό φυσικό αέριο κατά τους επόμενους μήνες.

Επιπλέον, ο πρωθυπουργός Putin εξέφρασε στις δηλώσεις του την άποψη ότι ο ενεργειακός εφοδιασμός σε σημαντικούς εταίρους στην Ευρώπη θα πρέπει να διαφοροποιηθεί, ώστε να ενισχυθεί η ενεργειακή σταθερότητα και ασφάλεια και να πειθαρχηθούν οι πλευρές που συνεργάζονται με τη Ρωσία για τη διαμετακόμιση του αερίου. Για το λόγο αυτό, άλλωστε, η Μόσχα προωθεί την κατασκευή και άλλων

αγωγών, όπως ο Nord Stream, ο οποίος θα διέρχεται από τη Βαλτική θάλασσα, ώστε να μειωθεί η εξάρτηση από χώρες διαμετακόμισης, καθώς και ο αγωγός South Stream, για την υλοποίηση του οποίου έγιναν σημαντικά βήματα τις τελευταίες μέρες.

Πράγματι, εξελίξεις σημειώθηκαν και στο ζήτημα της συνεργασίας της Ρωσίας με την Αυστρία για τον αγωγό South Stream, έπειτα από τη συνάντηση του Ρώσου προέδρου με τον Αυστριακό καγκελάριο, Werner Faymann, την Τρίτη 10 Νοεμβρίου, κατά την οποία συζητήθηκε η υπογραφή συνθήκης, εξέλιξη σημαντική καθώς η Αυστρία είναι ένας από τους κύριους υποστηρικτές του εναλλακτικού αγωγού Nabucco, ενώ υπάρχουν προβλήματα μεταξύ της Gazprom και της αυστριακής εταιρείας φυσικού αερίου OMV. Από την άλλη πλευρά, οι συνομιλίες μεταξύ των πρωθυπουργών της Ρωσίας και της Σλοβενίας σημείωσαν ακόμη μεγαλύτερη επιτυχία, καθώς κατέληξαν στην υπογραφή συμφωνίας για τη δημιουργία και τη λειτουργία του αγωγού South Stream στο έδαφος της Σλοβενίας. Η συμφωνία υπογράφηκε το Σάββατο 14 Νοεμβρίου από τον υπουργό Ενέργειας της Ρωσίας, Sergei Smatko, και τον υπουργό Οικονομίας της Σλοβενίας, Matej Lahornik.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Καταβάλλοντας μια συστηματική προσπάθεια να αναδείξει το κύρος της εξωτερικής της πολιτικής η Ρωσία προσπαθεί, μέσω του ισχυρού της άνδρα, του πρωθυπουργού Vladimir Putin, να φέρει την Ευρώπη προ των ευθυνών της για την αντιμετώπιση μιας ενδεχόμενης νέας κρίσης στο φυσικό αέριο. Η Ρωσία αποστασιοποιείται από την ανάληψη ευθυνών και καταδεικνύει την Ουκρανία ως την μοναδική υπεύθυνη. Με αυτόν τον τρόπο, η ρωσική πλευρά κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για την ανάδειξη του ζητήματος και παράλληλα εκθέτει τον ευρωπαϊκό «στρουθοκαμηλισμό» επί του ζητήματος, ο οποίος προσπαθεί να αγνοεί τόσο την ουκρανική αδιαλλαξία στον ενεργειακό τομέα, όσο και τη ρωσική. Σε κάθε περίπτωση, η παράλληλη αδιαλλαξία Μόσχας – Κιέβου, εφόσον συνεχιστεί, θα οδηγήσει σε αδυναμία συνεννόησης μεταξύ των δύο πλευρών. Η συγκεκριμένη εξέλιξη δεν έχει, μέχρι στιγμής, προκαλέσει τις απαραίτητες πρωτοβουλίες «γεφύρωσης» των διαφορετικών απόψεων, μολονότι στο παρελθόν έχει οδηγήσει σε σοβαρά αδιέξοδα.

Σε εξέλιξη η Σύνοδος Κορυφής του «Φόρουμ Οικονομικής Συνεργασίας Ασίας-Ειρηνικού» (APEC): Στο επίκεντρο η οικονομία και το περιβάλλον

Σε εξέλιξη βρίσκεται η Σύνοδος Κορυφής του Φόρουμ Οικονομικής Συνεργασίας Ασίας – Ειρηνικού (APEC) που ξεκίνησε τις εργασίες της το Σάββατο 14 Νοεμβρίου στη Σιγκαπούρη. Τα 21 κράτη – μέλη του οργανισμού συζητούν για την πορεία της

παγκόσμιας οικονομίας, την απελευθέρωση του εμπορίου και το περιβάλλον. Επιπρόσθετα, με αφορμή την συνάντηση του προέδρου των ΗΠΑ, Barack Obama, με τον Ρώσο ομόλογό του, Dmitry Medvedev, ο εκπρόσωπος του Κρεμλίνου έχει δηλώσει ότι θα τεθούν και «επί τάπητος» ζητήματα όπως ο πυρηνικός αφοπλισμός, ο πόλεμος στο Αφγανιστάν, αλλά και τα πυρηνικά προγράμματα του Ιράν και της Β. Κορέας.

Στην ομιλία του από το βήμα του APEC, ο Ρώσος πρόεδρος δεσμεύτηκε ότι θα άρει, με το πέρας της παγκόσμια οικονομικής ύφεσης, τα μέτρα προστατευτισμού που έχει υιοθετήσει η χώρα του στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας, ενώ παράλληλα τόνισε πως η αποκατάσταση του όγκου των διεθνών εμπορικών ανταλλαγών είναι το κλειδί για την ανάκαμψη της οικονομίας.

Αναφορικά με την παγκόσμια οικονομία, επισημάνθηκε ότι αυτή θα ανακάμψει με ατμομηχανή τις ασιατικές οικονομίες, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρά εμπόδια, όπως η αυξανόμενη ανεργία στις ανεπτυγμένες χώρες και ο κίνδυνος μίας νέας κερδοσκοπικής «φούσκας» στις χρηματοπιστωτικές αγορές. «Η παγκόσμια οικονομία δείχνει σημάδια ανάκαμψης ταχύτερης από ό,τι είχε προβλεφθεί. Της ανάκαμψης αυτής ηγούνται οι οικονομίες της περιοχής (Ασίας – Ειρηνικού)» υπογράμμισε ο πρόεδρος της Νοτίου Κορέας, Lee Myung-bak, ενώ ο πρόεδρος της Κίνας, Hu Jintao, δεν παρέλειψε να αναφέρει την συμβολή του σχεδίου ανάκαμψης της χώρας του –ύψους 585 δισ. δολαρίων– στην άμβλυνση των συνεπειών της κρίσης. Παράλληλα, ο γενικός διευθυντής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) επεσήμανε και ο ίδιος τους κινδύνους που εξακολουθούν να ελλοχεύουν αναφορικά με την ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας, τονίζοντας ότι τα δύο προσεχή έτη αναμένονται θετικοί, αλλά ασθενείς ρυθμοί ανάπτυξης. Παράλληλα, προειδοποίησε ότι το «ζεστό» χρήμα, που εισρέει στις αναδυόμενες αγορές, συμπεριλαμβανομένων αυτών της Ασίας, αν και αντανάκλα τις θετικές προοπτικές τους, θα μπορούσε να προκαλέσει αποσταθεροποίηση στα νομίσματα και τις τιμές των στοιχείων ενεργητικού. Το Χονγκ Κονγκ στράφηκε κατά την πολιτική των μηδενικών επιτοκίων που ακολουθούν οι ΗΠΑ, κατηγορώντας το ότι πυροδοτεί ένα κύμα κερδοσκοπικών ροών κεφαλαίου, το οποίο θα μπορούσε να οδηγήσει στην επόμενη παγκόσμια κρίση, ενώ η Γαλλίδα υπουργός Οικονομίας, Christine Lagarde, επανέλαβε ότι το Παρίσι θέλει ένα «ισχυρό» δολάριο, καθώς η ενίσχυση του ευρώ συνιστά απειλή για τις ευρωπαϊκές εξαγωγές.

Στα περιβαλλοντικά ζητήματα, θεωρήθηκε ότι οι ηγέτες του «Φόρουμ Οικονομικής Συνεργασίας Ασίας – Ειρηνικού» έκαναν ένα βήμα πίσω, καθώς ενώ το αρχικό προσχέδιο της κοινής τους δήλωσης έκανε λόγο για μείωση των παγκόσμιων εκπομπών άνθρακα κατά 50%, σε σχέση με τα επίπεδα του 1990, μέχρι το 2050, η νέα δήλωση που εξέδωσαν αναφέρει ότι οι παγκόσμιες εκπομπές θα πρέπει να αυξηθούν τα προσεχή χρόνια και να μειωθούν ουσιαστικά μέχρι το 2050, αναγνωρίζοντας ότι το χρονοδιάγραμμα για την αύξησή τους θα είναι ευρύτερο στις αναπτυσσόμενες οικονομίες. Παρά την πρόσφατη δέσμευση της Βραζιλίας να

μειώσει και αυτή σημαντικά τις εκπομπές της, το Φόρουμ, στο οποίο συμμετέχουν οι τρεις μεγαλύτερες χώρες – ρυπαντές (ΗΠΑ, Κίνα και Ινδονησία) ουσιαστικά δεν δεσμεύτηκε για κάποιο συγκεκριμένο στόχο μείωσης των εκπομπών αερίων ρύπων. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι στα 21 κράτη – μέλη του APEC αναλογεί περίπου το 60% των παγκόσμιων εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Όσον αφορά στην πορεία και την εξέλιξη της παγκόσμιας οικονομίας, οι ηγέτες των κρατών – μελών του APEC φάνηκε να συμφωνούν και οι απόψεις τους να συγκλίνουν, δεδομένου ότι η έξοδος από την ύφεση είναι ένας κοινός παρανομαστής στις προτεραιότητες των περισσότερων κρατών. Η αποφυγή μιας στροφής στον προστατευτισμό και η διατήρηση των μέτρων αναθέρμανσης της οικονομίας αποτελούν εύκολα επιτεύξιμους στόχους, σε σύγκριση με το ζήτημα των συναλλαγματικών ισοτιμιών . Παρότι στο τελικό κείμενο της συνόδου αναφέρεται η ανάγκη αντιμετώπισης των παγκόσμιων ανισορροπιών, πουθενά αυτές δεν προσδιορίζονται (οι ΗΠΑ έχουν επανειλημμένα πιέσει την Κίνα να επεκτείνει το εύρος διακύμανσης του νομίσματός της, που διατηρεί σταθερό η Κεντρική Τράπεζα της χώρας, ενώ οι κινεζικές αρχές κατά την διάρκεια των τελευταίων εβδομάδων άφηναν να εννοηθεί ότι ίσως προβούν σε ανατίμηση του γουάν). Σε σχέση με το φλέγον ζήτημα της μείωσης των εκπομπών διοξειδίων του άνθρακα, η ασυμφωνία των ηγετών στην συγκεκριμένη σύνοδο κορυφής, προφανώς προμηνύει τα αποτελέσματα της επερχόμενης σύσκεψης στην Κοπεγχάγη για το κλίμα, ενώ παράλληλα προκαλεί κύμα απογοήτευσης στις οικολογικές οργανώσεις, αλλά και στους ίδιους του πολίτες. Τέλος, η συνάντηση Medvedev – Obama, φαίνεται να είναι περισσότερο εθιμοτυπική και «φωτογραφική», καθώς επί της ουσίας δεν υπογράφεται καμία συμφωνία και δεν αναλαμβάνεται καμία ουσιαστική δέσμευση.

Εξελίξεις στις οικονομίες Κίνας – Ρωσίας: Σύγκλιση των «γιγάντων» της Ευρασίας;

Με 8,9% «τρέχει» η ανάπτυξη της κινεζικής οικονομίας για το τρίτο τρίμηνο του 2009 επιβεβαιώνοντας πως η ανάκαμψη για τον «κόκκινο δράκο» έχει ήδη ξεκινήσει. Ειδικότερα, η ανάπτυξη της τρίτης μεγαλύτερης οικονομίας του κόσμου επιβραδύνθηκε στο 6,1% το α΄ τρίμηνο του έτους, για να ανακάμψει στο 7,9% το β΄ τρίμηνο και να εκτιναχθεί το γ΄ τρίμηνο, ωθώντας τους χρηματιστηριακούς δείκτες, καθώς και τις μετοχές πολλών ευρωπαϊκών εταιριών σε υψηλά επίπεδα. Πιο συγκεκριμένα, η βιομηχανική παραγωγή –που αποτελεί το 43% του κινεζικού ΑΕΠ– εκτινάχθηκε κατά 16,1% καταγράφοντας τα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων 19 μηνών, σε σύγκριση με τον Οκτώβριο του 2008, ενώ οι λιανικές πωλήσεις σημείωσαν άνοδο 16,2%. Επιπλέον, επιβραδύνθηκε η μείωση των εξαγωγών που αποτελούν τον

πυρήνα της κινεζικής οικονομίας, καθώς και των εισαγωγών, δημιουργώντας έτσι ένα εμπορικό πλεόνασμα της τάξης των 24 δις δολαρίων.

Αναφορικά με τη νομισματική της πολιτική, η Κίνα φαίνεται να εγκαταλείπει τη γνωστή τακτική «διατήρησης ενός κατά βάση σταθερού γουάν, σ' ένα λογικό και ισορροπημένο επίπεδο», καθώς όπως αναφέρεται στην τριμηνιαία έκθεση της Τράπεζας της Κίνας εξετάζεται το ενδεχόμενο καθοδήγησης της συναλλαγματικής ισοτιμίας του γουάν σύμφωνα με την πορεία και άλλων μεγάλων νομισμάτων πέραν του δολαρίου. Το γεγονός σχολιάστηκε θετικά από τον υπουργό οικονομικών των Ηνωμένων Πολιτειών, Timothy Geithner, ο οποίος επικρότησε τις προσπάθειες της Κίνας, ενώ ο πρόεδρος της χώρας, Β. Obama, κάλεσε τις ασιατικές χώρες «να απεξαρτηθούν από τις εξαγωγές στις ΗΠΑ και να επιδιώξουν μια πιο “ισορροπημένη” οικονομική ανάπτυξη». Η αλλαγή της οικονομικής πολιτικής της Κίνας υπογραμμίστηκε και από τον ίδιο τον πρόεδρο της χώρας, Hu Jintao, ο οποίος μιλώντας στους οικονομικούς και επιχειρηματικούς ηγέτες APEC την περασμένη εβδομάδα τόνισε πως θα κινηθεί με ισχυρά μέτρα στην ενίσχυση της εγχώριας κατανάλωσης, στη μείωση της εξάρτησης της ανάπτυξης της χώρας από τις επενδύσεις και τις εξαγωγές και σε μια πιο μετριοπαθή νομισματική πολιτική.

Η Ρωσία από την άλλη πλευρά, αναμένεται να αναπτυχθεί με ρυθμό 2% στο τέταρτο τρίμηνο του 2009, γεγονός ιδιαίτερα ενθαρρυντικό συγκριτικά με τη στασιμότητα των προηγούμενων μηνών. Πιο συγκεκριμένα, το ΑΕΠ της χώρας σημείωσε άνοδο κατά 13,9% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο και τα συναλλαγματικά αποθέματα της αυξήθηκαν κατά 5,1% τον Οκτώβριο. Επιπρόσθετα, οι ρωσικές τιμές καταναλωτή παρέμειναν αμετάβλητες οδηγώντας τον πληθωρισμό στο 8,1%, χαμηλότερα δηλαδή από το 11,5% που καταγράφηκε την ίδια περίοδο πέρυσι. Σημειώνεται πως οι τιμές στην Ρωσία δεν έχουν αυξηθεί τους τελευταίους τρεις μήνες, γεγονός που αποτελεί ρεκόρ για την μετασοβιετική περίοδο. Επιπλέον, η υποχώρηση της απειλής του πληθωρισμού έδωσε τη δυνατότητα στη κεντρική τράπεζα να μειώσει το βασικό επιτόκιο αναχρηματοδότησης κατά 0,5%, οδηγώντας το στο ιστορικό χαμηλό του 9,5%.

Ο πρόεδρος της χώρας, D. Medvedev, στο ετήσιο διάγγελμα του την περασμένη εβδομάδα μίλησε για την ανάγκη επαναπροσδιορισμού του οικονομικού μοντέλου τονίζοντας πως «οι διογκωμένες κρατικές εταιρίες δεν έχουν καμία προοπτική ανάπτυξης ή επιβίωσης, εάν συνεχίσουν να λειτουργούν με τον ίδιο τρόπο. Το πρώτο που θα πρέπει να συμβεί είναι να λειτουργούν με πλήρη διαφάνεια και με εντατικό έλεγχο. Παράλληλα θα πρέπει να μετατραπούν σε μετοχικές εταιρίες. Πρέπει να “ανοίξουν” στον ιδιωτικό τομέα. Δεν μπορούν να λειτουργούν μόνο με τη στήριξη του κράτους».

ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Οι διαφοροποιημένοι δρόμοι της Μόσχας και του Πεκίνου φαίνεται να συγκλίνουν και πάλι, καθώς και οι δύο προσπαθούν να αντιμετωπίσουν με όσο γίνεται λιγότερες απώλειες την παγκόσμια οικονομική κρίση. Ρωσία και Κίνα φαίνεται πλέον να κατανοούν την ανάγκη αλλαγής των οικονομικών τους μοντέλων, τα οποία βασίζονται σε μια ισχυρή συγκεντρωτική εξουσία που κατευθύνει την οικονομία με ένα μείγμα ιδιωτικών και κυρίως κρατικών βιομηχανιών. Η μεν Ρωσία κατανοεί πως θα πρέπει να σταματήσει η οικονομία της να θεωρείται συνώνυμο των φυσικών της πόρων (αέριο και πετρέλαιο), καθώς επίσης πως θα πρέπει να μειωθεί το επίπεδο διαφθοράς στο εσωτερικό της χώρας, ώστε το επενδυτικό κλίμα να γίνει περισσότερο προσιτό στους ξένους. Η Κίνα, από την πλευράς της, γνωρίζει πολύ καλά πως δεν μπορεί πλέον να κατευθύνει την νομισματική της πολιτική εις βάρος των άλλων χωρών, όπως επίσης ότι θα πρέπει να ενισχύσει την εγχώρια ζήτηση δίνοντας παράλληλα ώθηση και στις εισαγωγές της. Το τελευταίο βέβαια θα λειτουργήσει σαν εφελκυστικό και για τις οικονομίες άλλων χωρών δεδομένου και του μεγέθους των αναγκών που μπορεί να έχει η αχανής αυτή ασιατική αγορά. Έτσι, η χώρα που ακόμα και σήμερα δεν επιτρέπει στους πολίτες της να έχουν πρόσβαση στην ιστοσελίδα που αναφέρεται στην πτώση του τείχους του Βερολίνου (www.berlintwitterwall.com), θα συνεχίσει να αποτελεί εκ των βασικών στηριγμάτων της παγκόσμιας οικονομίας.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Πολιτική

- **Επίσκεψη στην Αθήνα πραγματοποίησε στις 12 Νοεμβρίου ο αναπληρωτής υπουργός Εξωτερικών της Ρωσικής Ομοσπονδίας, Vladimir Titov**, ο οποίος συναντήθηκε με τον ομόλογό του, Δημήτρη Δρούτσα. Οι δύο πλευρές συζήτησαν τη ρωσική πρωτοβουλία για μια νέα συνθήκη για την ευρωπαϊκή ασφάλεια, ενώ οι σχέσεις της Ρωσίας τόσο με τη Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και με το NATO βρέθηκαν εξίσου στο επίκεντρο των συνομιλιών. Τέλος, τους δύο υπουργούς απασχόλησαν και τα θέματα της σταθερότητας των Βαλκανίων, το Κυπριακό καθώς και η ειρηνευτική διαδικασία στη Μέση Ανατολή.

- **Επίσημη επίσκεψη στο Αζερμπαϊτζάν και το Καζακστάν πραγματοποίησε στις 9-12 Νοεμβρίου ο πρόεδρος της Σλοβενίας, Danilo Turk.** Στόχος των επαφών του με τις ηγεσίες των δύο χωρών ήταν η προώθηση των ενεργειακών σχεδίων της Ευρώπης και συγκεκριμένα του αγωγού Nabucco, ο οποίος θα εξασφαλίζει την ενεργειακή ανεξαρτησία της ΕΕ από τη Ρωσία. Παρ' όλα αυτά, ο Turk δήλωσε πως οι αγωγοί Nabucco και South Stream είναι εξίσου ευπρόσδεκτοι, αφού δεν αποτελούν ανταγωνιστικά αλλά αλληλοσυμπληρούμενα έργα. Τέλος, ο Turk υπέγραψε διμερείς συμφωνίες τόσο με το Καζακστάν όσο και με το Αζερμπαϊτζάν στους τομείς της οικονομίας και του πολιτισμού.

- **Στις 9 Νοεμβρίου ο Ρώσος πρόεδρος, Dmitry Medvedev, συναντήθηκε στο Βερολίνο με το Γάλλο ομόλόγό του, Nicolas Sarkozy.** Οι δύο ηγέτες παραβρέθηκαν στον εορτασμό για τα 20 χρόνια από την πτώση του Τείχους και είχαν την ευκαιρία να διεξάγουν μια σύντομη συνάντηση. Βασικό θέμα των συνομιλιών τους αποτέλεσε το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν, καθώς και η γενικότερη κατάσταση στη Μέση Ανατολή. Η επερχόμενη σύνοδος της Κοπεγχάγης για την κλιματική αλλαγή αλλά και οι σχέσεις της Ρωσίας με την Ευρώπη απορρόφησαν, επίσης, το ενδιαφέρον των δύο ηγετών.

- **Η Τουρκία ανακοίνωσε την προθυμία της να αποθηκεύσει μέρος του εμπλουτισμένου ουρανίου του Ιράν στο έδαφός της.** Ο υπουργός ενέργειας της χώρας, Taner Yildiz, τόνισε σε συνέντευξή του πως αν το Ιράν έκανε μια τέτοια πρόταση στην Τουρκία η απάντηση θα ήταν θετική, χωρίς ωστόσο, να έχει γίνει επίσημη πρόταση σχετικά από πλευράς Ιράν για την ώρα. Το Ιράν μετά την απόρριψη αντίστοιχων προτάσεων για αποθήκευση ουρανίου στα εδάφη τους, από Ρωσία και Γαλλία, πιέζεται να βρει μία συμβιβαστική λύση για το πρόβλημα αυτό. Με τις σχέσεις του με την Τουρκία να βελτιώνονται διαρκώς τους τελευταίους μήνες, ίσως πειστεί τελικά να ζητήσει την συνδρομή της ουδέτερης χώρας, μετά και από προτροπή των ΗΕ.

- **Ο Ρώσος αναπληρωτής πρωθυπουργός, Sergei Sobyanin, επισκέφθηκε την Ινδία αυτή την εβδομάδα.** Στη διάρκεια της τετραήμερης διαμονής του συναντήθηκε με τον Ινδό πρωθυπουργό, Manmohan Singh, καθώς και με τον υπουργό Εξωτερικών, Somanahalli Mallaiah Krishna, με τον οποίο φαίνεται να συζήτησε τρόπους συλλογικής αντιμετώπισης της τρομοκρατίας, της διακίνησης ναρκωτικών και την πιθανή συνεργασία των δύο σε θέματα διεθνών σχέσεων. Ο Sobyanin μίλησε επίσης με τον υπουργό Εμπορίου και Βιομηχανίας, Anand Sharma, για τη δυνατότητα να αυξηθεί το εμπόριο των δύο χωρών από 7 δισεκατομμύρια δολάρια, που αναμένεται να φτάσει στο τέλος του 2009, στα 20 δις μέχρι το τέλος του 2015. Ένας φιλόδοξος στόχος, ιδιαίτερα υπό το πρίσμα της διεθνούς οικονομικής κρίσης. Συνεργασία στον τομέα της ενέργειας ήταν φυσικά μέρος της ατζέντας. Η ινδική ONGC συμμετέχει ήδη στο πρόγραμμα Sakhalin-I.

- **Από το περιβάλλον του Ισραηλινού προέδρου κυκλοφόρησαν δηλώσεις για πρόθεση επανέναρξης των διαπραγματεύσεων μεταξύ Συρίας και Ισραήλ, οι οποίες ακολούθησαν τη συνάντηση στο Παρίσι του Γάλλου προέδρου Nicolas Sarkozy και του πρωθυπουργού του Ισραήλ Benjamin Netanyahu.** Το «μήλον της έριδος» για τις δυο χώρες είναι η περιοχή του Golan, η οποία βρίσκεται υπό την κατοχή του Ισραήλ από το 1967. Ωστόσο, πρόεδρος της Συρίας Bachar Al-Assad αμφισβητεί την πρόθεση αυτή του Ισραήλ και υπαινίσσεται ότι θα ήταν άνευ σημασίας μία συνάντηση με τον πρωθυπουργό του. Υποστήριξε πως όλα είναι προς εντυπωσιασμό της διεθνούς κοινής γνώμης, ενώ ήδη υπάρχει γαλλική και ευρωπαϊκή υποστήριξη, αλλά και μια πρόθυμη Τουρκία που θα μπορούσε και θα επιθυμούσε να μεσολαβήσει για την επίλυση των προβλημάτων, εάν και εφόσον το Ισραήλ ήταν πρόθυμο και αυτό να κάνει ένα βήμα μπροστά.
- Απόφαση-έκπληξη εξέδωσε στις 9 Νοεμβρίου η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ όσον αφορά στις αφγανικές εκλογές. Συγκεκριμένα, ο **ΟΗΕ αποφάνθηκε ομόφωνα πως οι αφγανικές εκλογές υπήρξαν «νόμιμες και αξιόπιστες», παρά τις όποιες καταγγελίες** για νοθεία και την εκ νέου ανάδειξη του Hamid Karzai σε πρόεδρο, χωρίς τη διεξαγωγή δεύτερου γύρου μετά την αιφνιδιαστική απόσυρση του αντιπάλου του. Επιπλέον, ο Οργανισμός κάλεσε το νέο πρόεδρο του Αφγανιστάν να προωθήσει τις δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις στη χώρα και να τονώσει το αίσθημα ασφάλειας.
- **Η Μόσχα στέλνει το δήμαρχό της, Yuri Luzhkov, στην Αμπχαζία για να προσφέρει ανθρωπιστική βοήθεια, αλλά και για να υπογράψει συμφωνία ώστε να της αποστείλει προμήθειες τροφίμων.** Για το φορτίο που θα της αποστείλει, το οποίο θα περιλαμβάνει ηλεκτρονικούς υπολογιστές, εξοπλισμό γραφείου και λάστιχα αυτοκινήτων, ο Luzhkov θα παραχωρήσει στην Αμπχαζία 1,2 εκ. ρούβλια, δηλαδή περίπου €28.000. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται και ο εκτελωνισμός. Στη διάρκεια της παραμονής του στη χώρα, ο δήμαρχος της ρωσικής πρωτεύουσας θα επισκεφθεί και ένα ρωσικό φυλάκιο στα σύνορα.
- **Στις 10 Νοεμβρίου το Κοινοβούλιο της Μολδαβίας προέβη στην διεξαγωγή μιας ακόμη ψηφοφορίας με στόχο την ανάδειξη προέδρου.** Και αυτή τη φορά –πρόκειται για την τρίτη κατά σειρά– η ψηφοφορία τερματίστηκε χωρίς κανένα αποτέλεσμα, καθώς το Κομμουνιστικό Κόμμα της χώρας αρνήθηκε να ψηφίσει και απείχε από τη διαδικασία.

Άμυνα & Ασφάλεια

- **Το Ιράν θα είναι σύντομα έτοιμο να κατασκευάσει το δικό του πυραυλικό αμυντικό σύστημα, εάν η Ρωσία δεν τού παραδώσει τους σύγχρονες τεχνολογίας πυραύλους S-300**, δήλωσε Ιρανός βουλευτής σε συνέντευξή του που δημοσιεύεται σήμερα σε ιρανική εφημερίδα. Η προειδοποίηση του Αλαεντίν Μπορουζερντί, επικεφαλής της επιτροπής εθνικής ασφαλείας και εξωτερικής πολιτικής του ιρανικού Κοινοβουλίου, είναι η τελευταία ένδειξη του εκνευρισμού της Τεχεράνης για τη μέχρι στιγμής αθέτηση, όπως υποστηρίζει, σχετικής συμφωνίας με τη Μόσχα. Η Ρωσία, η οποία δέχεται πιέσεις από τη Δύση να κρατήσει αποστάσεις από τις πυρηνικές φιλοδοξίες της Τεχεράνης δεν έχει υλοποιήσει ακόμα την πρότασή της για πώληση στο Ιράν πυραύλων S-300. «Το Ιράν είναι μια χώρα που δεν πρόκειται να τη σταματήσει η απουσία συνεργασίας με άλλες χώρες. Φυσικά και με βάση τις δυνατότητές της, η Ισλαμική Δημοκρατία θα είναι σε θέση κατασκευάσει μαζικά τέτοιους πυραύλους σε ένα όχι και τόσο μακρινό μέλλον», υποστήριξε ο βουλευτής στη συνέντευξή του στην εφημερίδα Aftab-e Yazd.
- Οι ρωσικές μυστικές υπηρεσίες αναφέρουν πως σύμφωνα με πληροφορίες, **ανώτατοι αξιωματικοί του Γεωργιανού στρατού ζήτησαν την συμβολή της Τουρκίας στην δημιουργία σώματος ειδικών δυνάμεων**. Αυτό το μικρό σώμα, που για την ώρα υπολογίζεται ότι θα αποτελείται από 500 άντρες, ίσως αποτελέσει την βάση για την δημιουργία ενός μεγαλύτερου σώματος, ικανού να επιχειρεί σε ορεινές περιοχές.
- **Η πρώτη από τις τρεις φρεγάτες που κατασκευάζονται στο ρωσικό ναυπηγείο Yantar του Kaliningrad για λογαριασμό του ινδικού ναυτικού θα παραδοθεί στα τέλη Νοεμβρίου**, όπως ανακοινώθηκε στις 10 Νοεμβρίου από τον εκπρόσωπο του κατασκευαστικού φορέα. Το σχετικό συμβόλαιο είχε υπογραφεί από τις δύο πλευρές το 2006 και προβλέπει την κατασκευή τριών φρεγατών της κλάσης Krivak III για το ινδικό ναυτικό έναντι 1,6 δις δολαρίων.

Οικονομία

- Την άρση των μέτρων προστατευτισμού στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας που υιοθέτησε η Ρωσία κατά τη διάρκεια της κρίσης υποσχέθηκε ο **D. Medvedev** στη σύνοδο κορυφής του «Φόρουμ Οικονομικής Συνεργασίας Ασίας-Ειρηνικού». Πιο συγκεκριμένα, ο πρόεδρος

της Ρωσίας δήλωσε ότι η χώρα του «έχει πλήρη συνείδηση των αρνητικών επιπτώσεων του προστατευτισμού, κυρίως σε περίοδο κρίσης». Υπογράμμισε ότι τα μέτρα προστασίας που ελήφθησαν κατά την περίοδο της κρίσης «είναι σύντομης διάρκειας και θα αρθούν εν καιρώ». Τόνισε κλείνοντας πως οι ηγέτες του APEC πρέπει να κάνουν «ό,τι είναι δυνατό» για να περιορίσουν τον προστατευτισμό σε όλους τους τομείς.

- **Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία που ανακοίνωσε το εθνικό ινστιτούτο στατιστικής της Ρουμανίας το ΑΕΠ της χώρας παρουσίασε συρρίκνωση κατά 7,4% για το εννεάμηνο του 2009, σε σχέση με το αντίστοιχο περσινό διάστημα. Ο αναπληρωτής διοικητής της εθνικής (κεντρικής) τράπεζας της Ρουμανίας, Κρίστιαν Πόπα δήλωσε πως το ποσοστό «συρρίκνωσης» της ρουμανικής οικονομίας, φέτος, θα διαμορφωθεί σε επίπεδα κάτω του 8%. Ενώ ο Ρουμάνος υπουργός των Οικονομικών, Γκεόργκε Πογκέα σύμφωνα με δηλώσεις του αναμένει αύξηση εσόδων στον κεντρικό προϋπολογισμό της Ρουμανίας, κατά 11 δισ. λεί για το 2010, υπό την προϋπόθεση «διόρθωσης» της πορείας του ΑΕΠ. Οι Διεθνείς οικονομικοί οργανισμοί, όπως το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) ανακοίνωσαν, πρόσφατα, πως η ρουμανική οικονομία αναμένεται να συρρικνωθεί κατά 8% με 8.5%.**

- **Κάλεσμα για επενδύσεις στη ρωσική επικράτεια έκανε στις 9 Νοεμβρίου από το βήμα της Συμβουλευτικής Επιτροπής για τις ξένες επενδύσεις ο πρωθυπουργός, Vladimir Putin. Συγκεκριμένα, ο Putin υποσχέθηκε την απλούστευση των διαδικασιών για τους ξένους επενδυτές στη χώρα αλλά και την καταπολέμηση της γραφειοκρατίας, την οποία χαρακτήρισε ως «κληρονομιά» από τη σοβιετική εποχή. Τέλος, ανακοίνωσε ένα πρόγραμμα βελτίωσης των υποδομών ανά τη Ρωσία, καθώς η έλλειψη βασικών εγκαταστάσεων και διευκολύνσεων αποτρέπει τις ξένες επιχειρήσεις να επενδύσουν τα κεφάλαιά τους στη χώρα.**

- **Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Ρώσου αναπληρωτή υπουργού Βιομηχανίας και Εμπορίου, Andrei Dementyev, οι επενδύσεις στον τομέα της εγχώριας αυτοκινητοβιομηχανίας αναμένεται να φτάσουν τα 40 δις ευρώ την επόμενη δεκαετία. Αξίζει να επισημανθεί πως πρόκειται για ένα πολύ αισιόδοξο σενάριο, καθώς η αυτοκινητοβιομηχανία της χώρας έχει πληγεί ιδιαίτερα από την οικονομική κρίση, με αποτέλεσμα να οδηγηθεί σε ουσιώδεις περικοπές τόσο στην παραγωγή όσο και στο εργατικό δυναμικό.**

- **Βελτίωση κατά 13,9% παρουσίασε το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) της Ρωσίας το τρίτο τρίμηνο του 2009, με βάση τα στοιχεία της μεγαλύτερης στατιστικής υπηρεσίας της χώρας, Rostat.** Ωστόσο, συγκριτικά με την αντίστοιχη περίοδο του 2008, το ρωσικό ΑΕΠ έχει συρρικνωθεί κατά 8,9%. Σύμφωνα, μάλιστα, με έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας, η ρωσική οικονομία αναμένεται να σημειώσει ανάκαμψη με αύξηση του ΑΕΠ κατά 3,2% το 2010, χάρη στις αποδοτικότερες φορολογικές πολιτικές και πολιτικές ισοζυγίου πληρωμών, ενώ το πραγματικό ΑΕΠ της Ρωσίας θα επιστρέψει στα προ κρίσης επίπεδα, στα τέλη του 2012.
- **Το ποσοστό ανεργίας στη Βουλγαρία, αυξήθηκε στο 8,23% τον Οκτώβριο από 8,03% τον Σεπτέμβριο, σύμφωνα με δηλώσεις του υπουργού εργασίας και κοινωνικής πολιτικής της χώρας, Totiou Mladenov.** Μάλιστα, έως τα τέλη του έτους, το φυσικό ποσοστό ανεργίας αναμένεται να συνεχίσει την ανοδική του πορεία ξεπερνώντας το 9%. Ωστόσο, το παράδοξο είναι πως, παρά την αύξηση της ανεργίας, ο υπουργός ανακοίνωσε πως υπάρχουν 5.000 κενές θέσεις εργασίας στη χώρα, που απευθύνονται κυρίως σε εξειδικευμένο προσωπικό. Αύτη τη περίοδο η Βουλγαρία προωθεί προγράμματα επανεκπαίδευσης και κατάρτισης ανθρώπινου δυναμικού που ανέρχονται στο ποσό των 120 εκ. ευρώ.
- **Πλεόνασμα ύψους 483,2 εκ. δολαρίων στις εξαγωγές αγροτικών προϊόντων κατέγραψε η Σερβία στους πρώτους εννέα μήνες του τρέχοντος έτους, σύμφωνα με στοιχεία του Σερβικού Εμπορικού Επιμελητηρίου.** Συγκεκριμένα, οι εξαγωγές αγροτικών προϊόντων ήταν κατά 153% περισσότερες από τις εισαγωγές. Η εξέλιξη αυτή συμβάλλει στην ρευστότητα του προϋπολογισμού της χώρας αλλά και στην αύξηση των συναλλαγματικών της αποθεμάτων.
- **Δανειοδότηση ύψους 277, 4 εκ. δολαρίων πρόκειται να ζητήσει η κυβέρνηση της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης από τη Παγκόσμια Τράπεζα** με σκοπό να καλύψει τα ελλείμματα του προϋπολογισμού την περίοδο 2009-2011. Η Παγκόσμια Τράπεζα δήλωσε ότι η απελευθέρωση του δανεισμού θα εξαρτηθεί από την πρόοδο της Βοσνίας όσον αφορά στην εκπλήρωση των όρων της συμφωνίας ύψους 1,6 δις δολαρίων που είχε συνάψει με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο τον Ιούνιο για να αποφύγει τη δημοσιονομική κατάρρευση.

Ενέργεια

- **Μειωμένα κατά 50% ήταν τα κέρδη της Gazprom το πρώτο εξάμηνο του έτους.** Η εταιρία ανακοίνωσε την περασμένη εβδομάδα πως τα καθαρά κέρδη

της για το τρίμηνο που έληξε στις 30 Ιουνίου διαμορφώθηκαν στα 192,56 δισ. ρούβλια (6,63 δισ. δολάρια), μειωμένα έναντι των 300,32 δισ. ρουβλίων της αντίστοιχης περυσινής περιόδου ενώ τα έσοδα του δεύτερου τριμήνου του 2009 μειώθηκαν κατά 16% στα 708,30 δισ. ρούβλια. Στη μείωση αυτή συνέβαλε η εκτίναξη του κόστους του φυσικού αερίου κατά 67%, που προμηθεύεται η εταιρία από την κεντρική Ασία καθώς και η πτώση της ζήτησης στην Ευρώπη.

- **Κοινοπραξία μεταξύ του ρωσικού κολοσσού Gazprom και της κρατικής εταιρίας της Σερβίας Srbijagas πρόκειται να πραγματοποιηθεί στις 17 Νοεμβρίου με σκοπό την από κοινού κατασκευή του τμήματος του αγωγού φυσικού αερίου South Stream το οποίο θα διέρχεται από την επικράτεια της τελευταίας, σύμφωνα με το ειδησεογραφικό πρακτορείο Beta. Η Gazprom θα κατέχει το 51% του μεριδίου της νέας εταιρείας, ενώ η σερβική Srbijagas το 49%. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο αγωγός φυσικού αερίου South Stream, ο οποίος πρόκειται να κοστίσει περί τα 20 δισεκατομμύρια δολάρια, θα ολοκληρωθεί το 2015.**

- **Νέα ενεργειακή συμφωνία μεταξύ Βουλγαρίας και Αζερμπαϊτζάν υπεγράφη στις 14 Νοέμβρη από τους προέδρους των δύο χωρών, Georgi Parvanov, και Ilham Aliyev. Η υπογραφή των δυο μνημονίων συνεργασίας πραγματοποιήθηκε, στο πλαίσιο της επίσημης επίσκεψης που πραγματοποιεί στη Σόφια, ο πρόεδρος του Αζερμπαϊτζάν, Ilham Aliyev. Το Αζερμπαϊτζάν θα προμηθεύει τη Βουλγαρία 1 δισ. κυβικά μέτρα φυσικό αέριο ανά έτος. Οι παραδόσεις αερίου θα αρχίσουν μετά την ολοκλήρωση της διασύνδεσης του δικτύου μεταφοράς φυσικού αερίου της Βουλγαρίας με τον αγωγό TGI με διακλάδωση μέχρι την Κομοτηνή. Ο κ. Parvanov ανέφερε πως ομάδα Βούλγαρων και Αζέρων εμπειρογνομώνων θα εξετάσει τις δυνατότητες μεταφοράς συμπιεσμένου φυσικού αερίου μεταξύ των δύο χωρών, προχωρώντας, αρχικά, στην εκπόνηση μελέτης βιωσιμότητας και ακολούθως στις διαδικασίες που προβλέπονται από τα μνημόνια που υπεγράφησαν.**

- **Πρόταση για ένα σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης το οποίο θα στρέφεται ενάντια στις απότομες μειώσεις της παροχής ενέργειας προς την Ευρώπη κατέθεσε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το ρωσικό υπουργείο ενέργειας. Ο μηχανισμός που προτείνει το Κρεμλίνο έχει στη βάση του τις διμερείς σχέσεις στον τομέα της ενέργειας, με την επιλογή οι διαμετακομιστικές χώρες να λαμβάνονται υπόψη μόνο με τη σύμφωνη γνώμη**

της Ρωσίας. Οι προτάσεις αυτές έχουν ως σκοπό να αποτρέψουν τις παρεμβολές, καθώς και να υιοθετηθούν μέτρα έκτακτης ανάγκης σε περίπτωση βλάβης του δικτύου αγωγών. Το υπουργείο Εξωτερικών της Ρωσίας τόνισε πως η υπογραφή της συμφωνίας το συντομότερο θα αποτρέψει τα προβλήματα και τις συγκρούσεις εξαιτίας του φυσικού αερίου.

- **Ανάκαμψη της ζήτησης φυσικού αερίου εντός των επόμενων τριών ετών προβλέπει η Gazprom**, η μεγαλύτερη παραγωγός αερίου στον κόσμο. Σύμφωνα με ανακοίνωση της εταιρίας, ο όγκος των πωλήσεων της στην Ευρώπη και σε άλλες αγορές υποχώρησε κατά 24% το πρώτο εξάμηνο σε σχέση με ένα χρόνο νωρίτερα, καθώς η οικονομική επιβράδυνση έπληξε σημαντικά τη ζήτηση. Στο τρέχον εξάμηνο όμως, η εταιρία δήλωσε ότι η ζήτηση της Ευρώπης για ρωσικό αέριο έχει πλέον ανακάμψει στα προ κρίσης επίπεδα, ενισχύοντας τις πωλήσεις της.

- **Τη Τετάρτη 18 Νοέμβρη θα πραγματοποιηθεί στη Στοκχόλμη η Σύνοδος ΕΕ-Ρωσίας προκειμένου να συζητηθεί η ενεργειακή ασφάλεια και κατ' επέκταση η σύναψη νέας συμφωνίας**, ενώ η ατζέντα περιλαμβάνει και τις κλιματικές αλλαγές. Στη συνάντηση θα παρευρεθούν ο Jose Manuel Baroso, Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο Javier Solana, Υπάτος Αρμοστής της ΚΕΠΠΑ, και ο Ρώσος Πρόεδρος Dmitry Medvedev. Άξιο υπογράμμισης είναι το γεγονός ότι η διμερής Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης και Συνεργασίας (PCA) για την ενέργεια βρίσκεται στον έκτο κύκλο διαπραγματεύσεων, με τον έβδομο να ξεκινάει αρχές Δεκεμβρη. Όπως δήλωσε ο πρέσβης της Ρωσίας στην ΕΕ, Βλαντίμιρ Κίζοφ: «Η ιδέα να δημιουργηθεί ένα σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης καταρχήν έχει στόχο να αποτραπούν οιοσδήποτε διακοπές, και η έγκαιρη πληροφόρηση συμβάλλει στο να λαμβάνονται προληπτικά μέτρα».

Περιβάλλον & Οικολογία

- Προς επίρρωση της περιβαλλοντικής πληροφορίας της Εβδομαδιαίας Επισκόπησης υπ. 76, της Δευτέρα 2 Νοεμβρίου 2009, περί εγκαθίδρυσης κοινού προγράμματος δράσης μεταξύ Κίνας και Ρωσίας για την προστασία και διατήρηση των τίγρεων Amur και των λεοπαρδάλεων Amur υπό την αιγίδα της WWF, στις 11 Νοεμβρίου η WWF **ενέκρινε την μετεγκατάσταση μιας πλειάδας ρωσικών τίγρεων Amur στην βορειο-ανατολική Κίνα**

προκειμένου να ανακάμψει ο συνολικός αριθμός αυτού του είδους ασιατικής τίγρης. Εντούτοις, δεν εγκρίθηκαν αντίστοιχες μεταφορές ρωσικών τίγρων στην Νότια Κορέα, λόγω απουσίας των κατάλληλων περιβαλλοντικών συνθηκών κατάλληλων για την σωστή συντήρηση των ζώων. Η σημασία που δίνεται για την διατήρηση και επιβίωση του συγκεκριμένου σπάνιου και απειλούμενου είδους τίγρης στον κόσμο φαίνεται και από την απόφαση της του Global Tiger Forum να διεξαχθεί τον Μάρτιο του 2010 η World Tiger Summit στο Vladivostok της Ρωσίας κατά την προπαρασκευαστική συνάντησή της αυτήν την εβδομάδα στο Κατμαντού σχετικά με την αναθεώρηση της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης για την Διατήρηση των Τίγρων της Ρωσίας. Στόχος της World Tiger Summit του 2010 είναι η δημιουργία ενός κοινού προγράμματος στο οποίο θα συμμετέχουν τουλάχιστον 13 από τις σημαντικότερες χώρες που διαμένουν οι τίγρεις Amur (Κίνα, Ινδία, Ρωσία κλπ), ώστε να διπλασιαστεί ο πληθυσμός τους μέχρι το 2022 αγγίζοντας τα 6.500 ζώα. Μάλιστα, σύμφωνα με τον Υφυπουργό Φυσικών Πόρων της Ρωσίας Igor Maidanov, ο Πρωθυπουργός Πούτιν φέρεται ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένος στο θέμα αυτό, κυρίως από πέρσι όταν έλαβε για τα γενέθλιά του ένα μικρό τιγράκι Amur και προτίθεται όχι μόνο να κινητοποιήσει την διεθνή κοινότητα για την συγκέντρωση περί του 1 δις \$ για το πρόγραμμα διατήρησης του συγκεκριμένου είδους τίγρης.

- **Η Βουλγαρία θα αναγκαστεί να τερματίσει την λειτουργία ακόμα δύο (εκ των μεγαλύτερων της) μονάδων λιγνίτη της στο εργοστάσιο Maritsa East τα επόμενα χρόνια προκειμένου να εναρμονιστεί με τα αυστηρά περιβαλλοντικά πρότυπα που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με δήλωση της 12^{ης} Νοεμβρίου 2009 της Υφυπουργού Περιβάλλοντος της χώρας, Evdokia Maneva, αφού τα σχέδια ολοκλήρωσης των συστημάτων φιλτραρίσματος και μείωσης των εκπομπών θείου των δύο μονάδων (215 μεγαβάτ έκαστη) έπρεπε να είχαν ολοκληρωθεί σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα της Ε.Ε. ήδη από τον Δεκέμβριο του 2007 ενώ δεν αναμένεται να ολοκληρωθούν πριν τον Νοέμβριο του 2011. Η νέα κεντροδεξιά κυβέρνηση της χώρας, νωρίτερα αυτόν τον χρόνο αναγκάστηκε να κλείσει 4 ηλεκτρογεννήτριες (συνολικά 68 μεγαβάτ) από εργοστάσιο άνθρακα της πόλης Pernik, επειδή δεν ήταν σύμφωνες με την κοινοτική νομοθεσία, ενώ το ίδιο ενδεχόμενο αντιμετωπίζει η περίπτωση του εργοστασίου της Maritsa East, σε περίπτωση που η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσφύγει εναντίον της χώρας στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Αν και οι 6 μονάδες της Maritsa East 2, που παράγουν το 17% της ενέργειας της χώρας και το 30% της συνολικής ηλεκτροπαραγωγής της χώρας, έχουν ήδη εγκαταστάσεις αποθιοποίησης των εκπομπών και πέρσι η ιταλική εταιρεία Enel ολοκλήρωσε τις περιβαλλοντικές εγκαταστάσεις της στην μονάδα Maritsa East 3, εντούτοις, μόλις πρόσφατα ολοκληρώθηκαν οι διαπραγματεύσεις μεταξύ της ιταλικής**

μηχανολογικής εταιρείας Idreco και της κινεζικής Insignia Technology για την εγκατάσταση των περιβαλλοντικών φίλτρων στις δύο εναπομείνουσες μονάδες ηλεκτροπαραγωγής. Ειδική ομάδα επιστημόνων έχει συσταθεί από τα υπουργεία Ενέργειας, Οικονομίας και Περιβάλλοντος της χώρας προκειμένου να διερευνηθεί κατά πόσο θα επηρεάσει την ενεργειακή και οικονομική ισορροπία της χώρας το πιθανό κλείσιμο των δύο αυτών μονάδων παραγωγής, ιδίως την στιγμή που η χώρα καλύπτει το 40% των ηλεκτρικών της αναγκών της με λιγνίτη.

- **Το πράσινο φως της βουλγαρικής κυβέρνησης να επιτρέψει τη λειτουργία μονάδας εξόρυξης και επεξεργασίας χρυσού στην πόλη Κιρτζάλι μπορεί να έχει δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις για τον παραπόταμο του Έβρου, Άρδα, που πηγάζει από την Βουλγαρία και απολήγει στο ελληνικότουρκικό μέρος του Έβρου.** Συγκεκριμένα, η χρήση περί του ενός τόνου κυανίου την ημέρα για την επεξεργασία του χρυσού και η ελάχιστη απόσταση της δεξαμενής εναπόθεσης των επικίνδυνων τοξικών αποβλήτων από τον παραπόταμο του Έβρου, όχι μόνο δεν συμβαδίζει με την κοινοτική Οδηγία 21/2006 σχετικά με τη διαχείριση των αποβλήτων της εξορυκτικής βιομηχανίας, αλλά βρίσκεται σε αντίθεση με την διεθνή σύμβαση Espoo του 1991 για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε διασυνοριακό επίπεδο.
 - **Πρόγραμμα για την αποκατάσταση αν όχι διάσωση της λίμνης Αράλης πραγματοποιούν Καζακστάν και Ουζμπεκιστάν με καταλυτική την συνδρομή του ΟΗΕ και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου στα έργα αποκατάστασης.** Αν και κάποτε η Αράλη ήταν η τρίτη μεγαλύτερη λίμνη στον κόσμο τις τελευταίες δεκαετίες έχει χάσει σχεδόν το 90% των υδάτων της. Λόγω κυρίως της έντονης χρήσης των υδάτων της για υδρευτικούς σκοπούς και της τοξικοποίησής της από αυτήν την δραστηριότητα. Τα προγράμματα αποκατάστασης των δύο χωρών που την μοιράζονται δεν ήταν ιδιαίτερα αποτελεσματικά, μέχρι πρόσφατα, οπότε ΟΗΕ και ΔΝΤ αποφάσισαν να συμμετέχουν ενεργά σε αυτά.
-